

СВЕТОСЛАВ МИНКОВ
MADE IN USA

chitanka.info

Професор Честер Частертон живееше на петдесет и осмия етаж на един нийоркски небостъргач. Той беше бележит учен: един истински професор с очила, бяла брада и с широко скроени дрехи. Като всеки чистокръвен американец професор Частертон обичаше не само науката, но и спорта — ето защо той беше необикновено здрав човек, макар че от деня на рождението му се бяха изминали точно шестдесет и пет години. Покрай многото научни апарати, в кабинета на господин професора имаше и всевъзможни уреди за гимнастически упражнения, между които най-важно място заемаха железните гири от сто килограма. Тях нашият учен дигаше съвсем свободно над главата си с два пръста. Впрочем, всички тия подробности са напълно излишни, тъй като настоящият разказ е изграден върху събитие, което ще ни представи господин професора не като спортист, а като един гениален човек на науката.

И тъй, слушайте! Когато световните вестници разгласиха новината за успеха на професор Честер Частертон, всички учени от всички краища на земното кълбо отправиха поздравителни телеграми до своя американски колега. В самата Америка пък се образуваха веднага триста и седемнайсет дружества, които си поставиха за цел да измислят най-оригиналния юбилей на професора. Ала тия триста и седемнайсет дружества трябваше да изменят твърде скоро задачата си и да се погрижат за най-тържественото погребение на юбиляря. Защото професор Честер Частертон не можа да преживее вълнението и умря от внезапно пукване на сърцето.

Ала нека започнем разказа от самото начало.

Една майска утрин професор Честер Частертон седеше по халат в кабинета си на петдесет и осмия етаж и въртеше по стар навик железните гири над главата си, когато вратата на стаята се отвори съвсем неочаквано и вътре влезе старият прислужник Джек с голям сребърен поднос в ръце. В средата на тоя голям сребърен поднос се виждаше едно съвсем малко писмо в бял плик.

Джек трябваше да чака цели петнайсет минути, докато господарят му свърши упражненията си. Едва тогава професор Частертон забеляза своя прислужник, приближи се до него, взе писмото, разтвори го и прочете:

„Уважаеми господин професоре,

Неотдавна, при една разкопка в щата Луизиана, се натъкнахме на нещо много интересно, което Вие ще имате случай да видите твърде скоро със собствените си очи. Ние, двама добри американци, работихме при една европейска експедиция, съставена от холандци, германци, французи и неколцина други европейци. Находката, за която става дума, открихме недалеч от делтата на Мисисипи и въпреки всички усилия на европейците да я задържат за себе си аз и моят приятел я задигнахме още същата нощ с помощта на двама платени агенти, натоварихме я на камион и сега сме на път за Ню Йорк. След няколко минути навярно ще бъдем при Вас и тогава Вие ще узнаете повече подробности.

Да живее Америка!

Приемете нашите сърдечни поздрави и искрено уважение.

У. В. Х.“

Професор Честер Частертон държа дълго време писмото в ръцете си, сетне се отпусна на едно кожено кресло до работната си маса и остана така замислен, докато часовникът удари за обед. Тогава господин професорът се облече и отиде да се храни. Следобед той прекара два часа в сън, после седна пак в креслото си и мисли чак до вечерта. Към десет часа старият учен се облече официално и отиде в клуба на професорите, където се срещна с неколцина от колегите си и им показа писмото.

Всички бяха озадачени, всички се събраха край дългата черна маса и говориха до полунощ за загадъчната находка в щата Луизиана. Няколко дузини хавански пури замъглиха широката зала с гъсти облаци дим. Червените плешиви глави на професорите лъщяха в светлината на тежкия полилей, без да могат да измислят нещо. Понеже нито един от присъстващите не даде никакво разрешение на въпроса, професор Честер Частертон предложи да отворят радиото, та дано поне музиката опресни мисълта им. Ала и музиката не помогна. В

залата се разнесоха рязко и весело звуците на някакъв джаз. Господа професорите се усмихнаха, запратиха по дяволите находката в щата Луизиана, поръчаха си няколко бутилки от едно забранено питие и започнаха да си шушукат нещо много забавно и опреснително, което чуждите уши не трябваше да чуят.

Разбира се, всеки може да си представи мъката на един професор, който се намира пред неразрешимостта на някоя научна загадка. Професор Честер Частертон не мигна цяла нощ и — кой знае — може би той щеше да стане жертва на безсънието, ако още на следния ден в кабинета му не се явиха двамата добри американци.

Единият от тях беше висок и мършав, с изгоряло от слънцето лице и с дългообразно извити нозе, което показваше, че професор Частертон има честта да види в къщата си истински ковбой. Другият беше по-нисък и червен като ряпа, с широки челюсти и със зелени изпъкнали очи.

Ковбойт пристъпи напред и държа дълга реч за знаменитата находка в щата Луизиана. Той каза, че бил патриот и че никога не би допуснал да се оставят в ръцете на европейци съкровища, изровени из самото сърце на свещената американска земя. Поради тая причина той и неговият приятел извършили кражба в името на своята велика любов към отечеството и дошли при уважания професор, когото всички щати почитали като божество, за да видят дали това, що са открили те при разкопката недалеч от делтата на Мисисипи, представлява наистина нещо необикновено, както казал един от учените на експедицията. Накрая ковбойт съобщи, че изкопаното съкровище се намирало долу, пред къщата на господин професора, и че то ей сега щяло да бъде пренесено в кабинета му.

Професор Честер Частертон стоеше с насълзени очи пред своите непознати гости и не можеше да промълви нито дума от смущение и радост. Той сам беше голям патриот и топлото откровение на тоя прост американец с дивашки движения и с груб гърлен глас го трогна дълбоко.

Двамата непознати изскочиха мигом из стаята, спуснаха се с асансьора долу и излязоха на улицата. Там, пред вратите на многоетажното каменно здание, се виждаше голям дървен сандък, а наоколо се бяха събрали стотици любопитни. Имаше дори и неколцина фотографи и кинорежисьори, които тичаха развълнувани насам-натам

и молеха публиката да освободи мястото пред обективите на апаратите им.

Ковбоят, приятелят му и още двама-трима здравеняци вмъкнаха тежкия товар през вратата и тъй като той не можа да влезе в асансьора, по широката стълба се разпънаха веднага хиляди скрипци и други американски патенти за изкачване на тежести. За по-малко от три секунди сандъкът бе дигнат и пренесен в кабинета на професора.

Професор Честер Частертон подскочаше на един крак и тананикаше „Iankie Doodle“. Двамата американци се смееха добродушно, с широко разтворени уста, и едрите им зъби лъщяха като бобени зърна.

Когато разковаха сандъка, професор Честер Частертон извика от учудване и се вкамени на мястото си. Пред него стоеше едно грамадно сиво яйце, чиято обиколка на ширина изглеждаше да е повече от два метра.

Още същия ден асансьорът изкачи в кабинета на господин професора всички нюйоркски знаменитости в областта на естествените науки. Професор Частертон се извиняваше смутено и без всякакъв повод пред гостите си, които всъщност не обръщаха никакво внимание на своя бележит колега. Двамата добри американци, ковбоят и приятелят му с широките челюсти, бяха потънали сякаш в земята. Никой ги не виждаше наоколо, пък и от тях едва ли имаше вече някаква нужда.

Сега всички бяха заети с чудното яйце, което мнозина смятаха, че е стояло заровено много векове в земята. Разгръщаха се всевъзможни книги, два пъти по-дебели от библията, правеха се справки, произнасяха се латински имена. Някои от колегите на господин професора съблякоха палтата си, запретнаха ръкави и почнаха да чукат яйцето с пръст. Ала неговата черупка беше здрава като камък. Най-сетне, след дълги изследвания и съвещания, дойде се до общото заключение, че учените старци имат работа с яйцето на една рядка птица от рода на щраусите, която е живяла преди векове в Южна Америка и за която енциклопедическите речници в библиотеката на професора Частертон даваха твърде оскъдни сведения. Установи се и друго нещо, което беше по-важно: че зародишът на това яйце е още жив и че при известни благоприятни условия той може да се развие и да се яви на бял свят в образа на тая рядка птица, която щеше да бъде

истинска национална гордост в Ню Йорк. По тоя начин печелеше и науката, и самата Америка.

Белобрадите нюйоркски учени стиснаха сърдечно ръката на своя колега и му пожелаха успех в новата работа, или, с други думи, благословиха излюпването на яйцето. Сетне те си отидоха, защото беше вече нощ. Нощта на електричеството, което изгаря цялото небе с реклами.

Професор Честер Частертон осъмна над грамадното сиво яйце с подути очи, всецяло погълнат от мисълта за предстоящата работа.

На следния ден той даде съобщения във всички вестници, че скъсва всякакви връзки с познатите си, докато не привърши възложената му работа. Вестниците използваха случая и почнаха да издават всекидневни бюлетини за вървежа на великия научен опит. От своя страна радио-телеграфните станции във всички щати отпращаха всяка минута новини отвъд океана. Цялото земно кълбо беше в тревога.

А професор Честер Частертон изглеждаше като луд. Отначало той мисли цяла седмица как да почне работата. Това се отрази твърде зле на здравето му и той започна да чувствава остри болки в задната част на главата си. Повиканият лекар му препоръча незабавна и пълна почивка от всякакви умствени занимания. Разбира се, професор Честер Частертон изпълни веднага съвета на лекаря, защото в края на краищата и двамата бяха хора на науката и трябваше да се уважават един друг. Той лежеше по цял ден в леглото си, пиеше чай, ядеше любимите си сладкиши с бадеми, ала не преставаше да мисли за яйцето.

И ето, точно сега спорът се яви в помощ на науката. Веднъж, когато професор Честер Частертон правеше своите любими упражнения с гирите, една от тях се изплъзна из ръката му и падна върху яйцето. Черупката се пукна, разтвори се и из нея подаде глава едно голоперо чудовище с дълъг клюн и с тънки криви нозе.

С присъщото на американците хладнокръвие професор Честер Частертон се приближи до работната си маса, взе слушалката на телефона и съобщи в клуба на професорите вестта за излюпването на яйцето.

В един миг цяла Америка се дигна на крак. Хилядни тълпи се отправиха с радостни викове към големия дом, в който живееше

професорът, и полицията трябваше да си послужи с бронираните автомобили, за да запази реда по улиците.

От тоя ден професорът Честер Частертон стана най-нещастният човек на земята. От сутрин до вечер при него идваха хиляди репортьори, фотографи, директори на филмови предприятия. Всички го разпитваха, предлагаха му пари, снимаха го в най-различни пози. Старият прислужник Джек изсипваше всяка сутрин в кабинета на господаря си по три големи коша с писма, които идеха от всички краища на обетованата американска земя. Един предлагаше на господин професора пет хиляди долара, за да изпише името му пред входа на някаква гостилница, друг молеше да му се разреши да сложи в своите реклами за сапун негов автограф. Честер Частертон. Това име гърмеше из цяла Америка. В кината, в хотелите, във фабриките, по витрините, по носните кърпички, по обувката, по шапките, дори върху клечките за зъби се четеше с малки черни букви: Честер Частертон.

Всяка вечер бележитият учен трябваше да присъствува на разни банкети, уреждани в негова чест. Банкет на професорите, банкет на индустриалците, банкет на учителите, банкет на коминочистачите, банкет на ергените, банкет на мъжете с плешиви глави и т. н.

А кихнеше ли някой някъде, чуваше се като наздравица: „Частертон!“

Най-сетне, когато се яви една делегация от петдесет души и съобщи на стария учен, че в Сити е положен основният камък на един негов паметник, който щял да бъде висок хиляда метра, сиреч много по-висок от Айфеловата кула на французите, професор Честер Частертон не можа да преживее вълнението и умря от пукване на сърцето, макар че той беше, както казахме още в началото на нашия разказ, необикновено здрав човек.

Излишно е да говорим за неговото погребение. То беше придружено с не по-малка тържественост.

Няколко години по-късно голямата издателска къща „Спенсър Франистот“ в Ню Йорк издаде една великолепна енциклопедия в сто тома с цветни илюстрации и с подвързия от негърска кожа — последна дума на американското графическо изкуство и печатарска техника. В четирнадесетия том на тая енциклопедия, от страница три хиляди деветстотин четиридесет и втора до страница четири хиляди осемдесет и шеста, е публикувана подробна животопис на покойния

професор Честер Частертон заедно с няколко десетки негови портрета. За справка читателят може да си послужи с поменатата енциклопедия, където е отбелязана така също и тая подробност, че голоперото чудовище изскочило из яйцето с една малка табличка на шията си. Там пишело:

MADE IN USA

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.